

В.О. Євсєєв

Національна академія Національної гвардії України, Харків

ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАВДАНЬ І СКЛАДУ УГРУПУВАННЯ СИЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПРИ УЧАСТІ У РЕАГУВАННІ НА ВИНИКНЕННЯ ЕПІДЕМІЙ ТА ЕПІЗООТІЙ

В статті представлені данні про соціально-економічні наслідки деяких пандемій та епізоотій, що мали місце в новітній історії. Проведений аналіз наслідків виникнення окремих медико-біологічних надзвичайних ситуацій на території України, діючих нормативно-правових актів, наукової та спеціальної літератури і наведені основні визначення в сфері реагування на виникнення медико-біологічних надзвичайних ситуацій. Обґрунтовані завдання, що можуть покладатися на угруповання сил Національної гвардії України при участі у реагуванні на виникнення епідемій та епізоотій. Визначений склад угруповання сил Національної гвардії України, яке може виконувати завдання у зазначених умовах. Отримані результати можуть використовуватися органами військового управління Національної гвардії України під час планування дій щодо участі у реагуванні на виникнення епідемій та епізоотій.

Ключові слова: медико-біологічна надзвичайна ситуація, епідемія, пандемія, епізоотія, панзоотія, карантин, обсервація, карантинна зона, Національна гвардія України, угруповання сил, завдання угруповання, склад угруповання.

Вступ

Постановка проблеми. Інфекційна захворюваність людей і тварин відноситься до медико-біологічних надзвичайних ситуацій (далі – МБНС), які мають природній характер походження та являють собою порушення нормальних умов життя і діяльності людей на окремій території чи об'єкті на ній або на водному об'єкті [1].

Масове розповсюдження інфекційних хвороб серед населення і тварин за короткий проміжок часу в залежності від масштабу територіального поширення може призвести до епідемії, пандемії, епізоотії чи панзоотії.

Слід зазначити, що у всі часи існування людства його переслідують епідемії хвороб різного походження. Число жертв від них часом перевищувало кількість жертв на війні. Історії відомі факти, коли в результаті епідемії вмирало більшість населення міст і навіть країн, державам було завдано значних економічних збитків. Саме епідемії та пандемії, в тому числі викликані зоонозами, а також епізоотії і панзоотії несуть найбільшу небезпеку людству серед всіх МБНС.

В табл. 1–2 наведений перелік деяких пандемій та епізоотій, які мали місце в новітній історії і призвели до суттєвих негативних соціально-економічних наслідків [2–4].

В наш час, коли зростає рівень глобалізації суспільства, торгівля та міграція набувають загальносвітового масштабу, поширення інфекційних хвороб серед людей і тварин все частіше приймає транскордонний характер, питання реагування на виникнен-

ня медико-біологічних надзвичайних ситуацій набуває особливої актуальності.

Таблиця 1

Пандемії в новітній історії,
які мали трансграничний характер

Пандемії	Роки виникнення	Наслідки виникнення
Іспанський грип	1918–1919	Померло близько 50 млн. людей
Азіатський грип	1957–1958	Померло від 1 до 4 млн. людей
Гонконгський грип	1968	Померло від 1 до 4 млн. людей
Грип свиней	2009–2010	Лише в 2009 році померло від 100 до 400 тис. людей

Україна, як повноправний член світового співтовариства, приймає безпосередню участь у міжнародних інтеграційних та глобалізаційних процесах в різних сферах діяльності, що в свою чергу, в деякій мірі підвищує ризик виникнення на її території МБНС.

Це підтверджується результатами проведення аналізу статистичних даних, який показав, що кількість МБНС в Україні (рис. 1) та постраждалих осіб в наслідок їх виникнення (рис. 2) щороку зростає [5].

Упродовж 2016 року, як і в попередні роки, в Україні серед медико-біологічних загроз найбільшу небезпеку становили в тому числі й інфекційні захворювання людей і тварин [6].

Таблиця 2
Епізоотії в новітній історії,
які призвели до суттєвих негативних
економічних наслідків

Держава	Роки виникнення	Наслідки виникнення
Нігерія	1970–1980	Збитки близько 2 млрд. дол. США
Уругвай	1996	Торговельні втрати на суму близько 90 млн. дол. США
Сомалі	1997–1998	Втрата приблизно 75% експорту
Великобританія	2001	Збитки в 25–30 млрд. дол. США

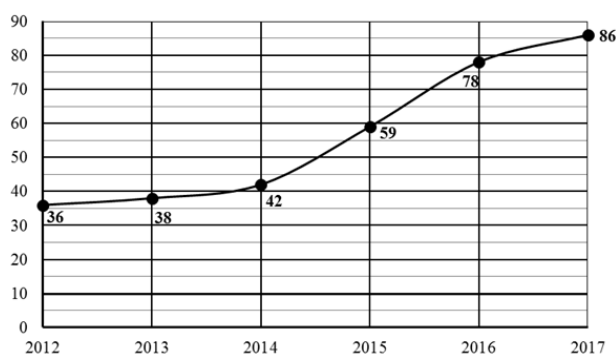


Рис. 1. Кількість МБНС в Україні

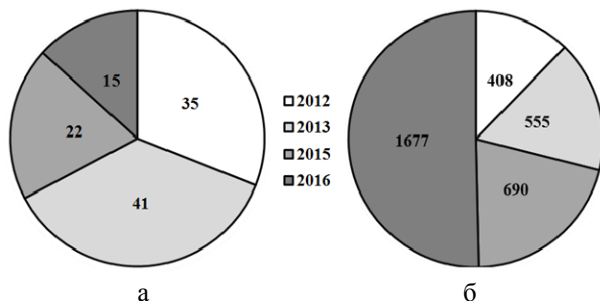


Рис. 2. Кількість загиблих (а) та постраждалих осіб (б) внаслідок виникнення МБНС

Визнано, що на сучасному етапі зростання ризиків виникнення надзвичайних ситуацій (далі – НС) природного характеру, неконтрольоване ввезення в Україну збудників хвороб, небезпечних для людей і тварин, є одними з основних реальних та потенційних загроз національній безпеці нашої держави [7].

Розуміючи небезпеку зазначених загроз, в Україні на законодавчому рівні передбачено проведення ряду профілактичних, охоронних, адміністративних та ін. заходів, які спрямовані на недопущення або мінімізацію ймовірності виникнення МБНС, а у разі їх виникнення – на ліквідацію наслідків. Виконання зазначених заходів забезпечується низкою державних органів, а в окремих випадках, у разі

необхідності, до їх виконання можуть залучатися суб'єкти сектору безпеки та оборони, в тому числі й Національна гвардія України (далі – НГУ).

Законом [8] визначено, що однією з основних функцій НГУ є участь у підтриманні або відновленні правопорядку в районах виникнення особливо тяжких НС природного характеру, що створюють загрозу життю та здоров'ю населення.

Зазначена функція дещо конкретизується Указом Президента [9], згідно із яким НГУ бере безпосередню участь у наданні допомоги органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування у запобіганні та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного характеру, в тому числі при масових інфекційних захворюваннях громадян та сільськогосподарських тварин.

В сучасній історії нашої держави існують достатньо прикладів участі особового вкладу НГУ у реагуванні на виникнення медико-біологічних надзвичайних ситуацій. Наведемо деякі з них, а саме:

1. У грудні 2005 року особовий склад внутрішніх військ брав участь у здійсненні заходів особливо правового режиму надзвичайного стану, який був введений в дію Указом Президента [10] на території окремих районів Автономної Республіки Крим у зв'язку із масовим захворюванням птахів високопатогенним грипом.

2. В серпні 2016 року особовий склад НГУ брав участь у проведенні карантинних заходів в окремих районах Одеської та Чернігівської областей внаслідок спалахів захворювання на африканську чуму свиней [11].

3. У вересні 2017 року особовий склад НГУ приймав участь у здійсненні ізоляційно-обмежувальних заходів під час ліквідації наслідків екологічної катастрофи на півдні Запорізької області, яка була викликана масовим вимиранням риби у гирлі, що з'єднує Азовське море та Молочний лиман [12].

З огляду на проведений аналіз виникнення медико-біологічних надзвичайних ситуацій в Україні, поглиблення процесів інтеграції, міграції та глобалізації, не можна виключати подальшого зростання кількості МБНС та постраждалих внаслідок їх виникнення, їх подальшого територіального поширення і, як наслідок, збільшення економічних збитків від них.

У такому випадку, якщо виникне МБНС не нижче загальнодержавного рівня, що призвела чи може призвести до людських втрат, або що створює загрозу життю і здоров'ю громадян, для відвернення загрози та забезпечення безпеки і здоров'я громадян в Україні чи в окремих її місцевостях може тимчасово вводиться особливий правовий режим – надзвичайний стан [13].

Досвід показує, що для здійснення заходів правового режиму надзвичайного стану, який вводиться

у зв'язку із виникненням МБНС, для ліквідації наслідків її виникнення необхідно в короткий проміжок часу залучити значну кількість різнофункціональних сил, в тому числі і сили правоохоронних органів. Це дещо ускладнює планування та організацію виконання поставлених завдань, особливо в умовах, коли дії набувають оперативного масштабу, що в свою чергу може вимагати залучення угруповань сил різних відомств.

Виходячи зі специфіки покладених функцій, структури, чисельності, оснащення, практичної діяльності військ, наявності досвіду дій в умовах, що досліджуються, на теперішній час серед всіх правоохоронних органів держави саме НГУ має самий вищий ступінь готовності до створення у обмежені терміни необхідного угруповання сил та виконання поставлених завдань, в тому числі у відриві від пунктів постійної дислокації.

Проте, слід зауважити, що наразі в НГУ відсутні керівні документи, якими б були в достатньо повній мірі визначені завдання щодо участі в реагуванні на виникнення епідемій та епізоотій, організація і порядок дій підрозділів, військових частин (з'єднань) та угруповань сил в умовах, що розглядаються. Це, в свою чергу, дещо ускладнює роботу органів військового управління НГУ під час планування дій в зазначених умовах.

Звісно, що НГУ буде здійснювати заходи щодо реагування на виникнення МБНС разом із іншими суб'єктами реагування. Однією з труднощів в організації спільного здійснення заходів є визначення конкретних завдань кожному суб'єкту реагування на виникнення МБНС, зокрема і НГУ. Визначення конкретних завдань кожному суб'єкту реагування дозволить скоротити час на планування та організацію дій, уникнути дублювання завдань і розпорощення ресурсів.

Таким чином, виникає протиріччя між щорічно зростаючою кількістю МБНС, що можуть призвести до тяжких наслідків, і в реагуванні на виникнення яких може брати участь особовий склад НГУ, та відсутністю на теперішній час нормативно-правових актів, якими були б визначені конкретні завдання та склад угруповання сил НГУ в умовах, що досліджуються. Зазначене протиріччя викликає необхідність вирішення відповідного завдання, яке полягає в обґрунтуванні завдань і складу угруповання сил Національної гвардії України при участі у реагуванні на виникнення епідемій та епізоотій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Законами [14–17] закріплена можливість залучення суб'єктів сектору безпеки та оборони держави, зокрема і НГУ, до виконання окремих завдань в рамках здійснення протиепідемічних і протиепізоотичних заходів у разі виникнення, в тому числі, епідемій та епізоотій.

Законами [8; 13] та Указом [9] напряду визначено, що НГУ бере безпосередню участь у реагуванні на виникнення особливо тяжких НС природного характеру, зокрема при масових інфекційних захворюваннях людей та тварин, які створюють загрозу життю та здоров'ю населення.

Наказом [18] затверджений порядок медичного забезпечення військовослужбовців НГУ при виконанні ними службових завдань під час подолання наслідків надзвичайних ситуацій. Цим наказом визначені склад та завдання групи медичного забезпечення.

Проте, більшість з наведених нормативно-правових актів лише закріплюють можливість участі Національної гвардії України у реагуванні на виникнення МБНС. На теперішній час, на жаль, відсутні джерела, в яких у достатній мірі були б висвітлені конкретні завдання та склад угруповання сил НГУ при участі у реагуванні на виникнення епідемій та епізоотій, які несуть найбільшу небезпеку населенню серед всіх медико-біологічних надзвичайних ситуацій.

Мета статті – обґрунтування завдань і склад угруповання сил Національної гвардії України при участі у реагуванні на виникнення епідемій та епізоотій.

Виклад основного матеріалу

При виникненні спалахів, епідемій, пандемій, епізоотій або панзоотій небезпечних і особливо небезпечних інфекційних хвороб людей та тварин діючим законодавством України передбачено проведення ряду протиепідемічних і протиепізоотичних заходів [14–17].

Загалом, зазначені заходи являють собою комплекс організаційних, адміністративних, медико-санітарних, ветеринарно-санітарних, інженерно-технічних та інших заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню інфекційних хвороб людей та тварин, локалізації і ліквідації їх осередків [14–16].

Саме в рамках зазначених заходів особовий склад НГУ може виконувати окремі завдання щодо участі у реагуванні на виникнення епідемій та епізоотій.

З метою планування, організації, координації та контролю виконання завдань силами угруповання, а також надання їм допомоги, може створюватися військова оперативна група. Для організації взаємодії з іншими суб'єктами реагування на виникнення надзвичайної ситуації зі складу військової оперативної групи можуть направлятися представники до штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, який є робочим органом керівника робіт з ліквідації наслідків НС [17; 19–20].

При виникненні епідемій та епізоотій за рішенням відповідних органів державної влади встанов-

леним порядком може запроваджуватися карантин – комплекс заходів, які проводяться в карантинній зоні з метою запобігання поширенню небезпечних та особливо небезпечних інфекційних хвороб людей і тварин, ліквідації таких хвороб. Карантинна зона – ділянка місцевості (об'єкт), в межах якої застосовується карантин [14; 16–17; 21–22].

Одним з першочергових заходів у разі введення карантину є локалізація карантинної зони з метою недопущення несанкціонованого в'їзду на її територію та виїзду з неї людей і транспортних засобів, ввезення та вивезення тварин, вантажів, товарів та ін., що дозволить попередити можливе розповсюдження інфекційної хвороби чи контамінацію [14–16].

Слід взяти до уваги, що згідно із Законом [16], карантинна зона включає інфіковану і буферну зони, а також може включати зону спостереження (рис. 3). При цьому проводиться блокування окремо інфікованої та буферної зон, а в окремих випадках й зони спостереження, що, в свою чергу, значно збільшує чисельність особового складу, яка необхідна для виконання зазначеного завдання.

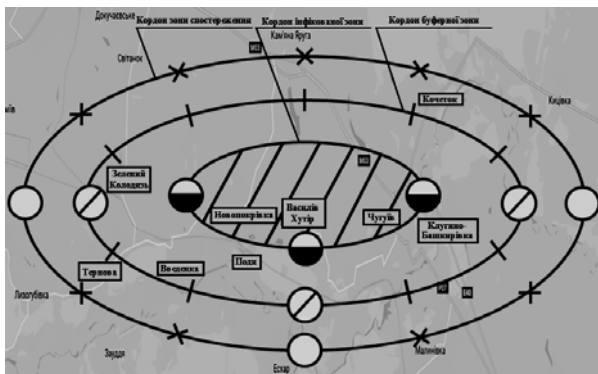


Рис. 3. Варіант розташування на місцевості зон при запровадженні карантину у зв'язку із виникненням епізоотії

Для локалізації карантинної зони може створюватись група блокування, основними завданнями якої можуть бути:

- перекриття автомобільних та пішохідних шляхів на кордонах інфікованої і буферної зон, а в окремих випадках й зони спостереження;
- здійснення пропуску на територію визначених зон та за їх межі людей, транспортних засобів і вантажів через встановлені на автомобільних, залізничних та пішохідних шляхах контрольно-перепускні пункти (карантинні ветеринарні пости);
- проведення огляду речей, багажу, транспортних засобів, вантажів та ін.

НГУ вже має досвід виконання зазначених завдань, а саме: особовий склад внутрішніх військ проводив блокування карантинної зони, яка була встановлена при введенні у грудні 2005 року надзвичайного стану в окремих населених пунктах Авто-

номної Республіки Крим внаслідок захворюванням птиці високопатогенним грипом.

З метою захисту життя та здоров'я людей і тварин від ризиків, що виникають у результаті укорінення чи поширення хвороб, передбачено запровадження ізоляції та обсервації [14; 16–17; 21].

Відомо, що для ізоляції людей створюються ізолятори – спеціалізовані заклади охорони здоров'я, призначені для госпіталізації контактних осіб з метою їх обстеження, профілактичного лікування та здійснення медичного нагляду за ними [14].

При запровадженні обсервації, тобто медичного спостереження за особами, які тимчасово ізолювані у зв'язку з підозрою на інфекційне захворювання або при їх контакті з хворим на особливо небезпечну інфекцію, чи госпіталізації осіб, які виявили бажання покинути територію карантину, з метою їх обстеження та здійснення медичного нагляду за ними також утворюються спеціалізовані заклади охорони здоров'я – обсерваторії [14; 23].

З метою проведення ізоляції тварин створюються карантинні станції (пости) – місця або ділянки місцевості де групи тварин утримуються без прямого або опосередкованого контакту з іншими тваринами [16].

За для унеможливлення проникнення, неконтрольованого проходу, в'їзду та ввезення на територію ізоляторів, обсерваторій і карантинних станцій (постів) та виходу, виїзду і вивезення з них людей, тварин, транспортних засобів та вантажів в складі угруповання НГУ можливо необхідно передбачити групу охорони, завданнями якої можуть бути:

- охорона ізоляторів, обсерваторій і карантинних станцій (постів);
- здійснення перепускного режиму на зазначених об'єктах.

До того ж, у разі запровадження карантину внаслідок виникнення небезпечних інфекційних хвороб тварин, в тому числі й зооноз, відповідними органами державної влади може бути прийнято рішення щодо закриття потужностей (об'єктів), на яких виробляються окремі види продукції тваринного походження і виявлена присутність хвороб, заборони функціонування ринків та майданчиків для торгівлі тваринами і продуктами харчування тваринного походження [16].

Також необхідно врахувати, що, можливо, у разі виявлення у джерелах питного постачання, що розташовані в карантинній зоні, збудників небезпечних та особливо небезпечних інфекційних хвороб, з метою недопущення їх подальшого поширення може бути припинено постачання води [24].

У зв'язку з цим, в карантинній зоні може бути запроваджений особливий порядок розподілення питної води, продуктів харчування і предметів першої необхідності [13].

У такому разі, на групу охорони додатково можуть бути покладені завдання з охорони джерел питного постачання, об'єктів на системах централізованого водопостачання, пунктів розливу питної води, місць зберігання продуктів харчування та фасованої питної води і пунктів їх видачі.

Закриття виробничих потужностей, заборона функціонування торговельних ринків і майданчиків, припинення постачання питної води може призвести до підвищення рівня соціальної напруженості серед населення в карантинній зоні, виникнення дефіциту окремих груп товарів, підвищення ймовірності здійснення крадіжок, в тому числі з об'єктів, що охороняються. У зв'язку з цим, може виникнути необхідність у взятті під охорону (посиленні охорони) групою охорони органів державної влади та інших об'єктів.

Якщо в карантинній зоні розташовані дипломатичні представництва, консульські установи іноземних держав, представництва міжнародних організацій, то, можливо, керівництвом цих закладів буде прийнято рішення про тимчасову евакуацію персоналу за межі зони МБНС. В такому випадку, група охорони може забезпечувати охорону приміщень, будівель, житла та ін. майна зазначених установ.

З метою захисту життя і здоров'я людей, недопущення поширення інфекції, попередження можливого розкрадання товарів та предметів першої необхідності до складу угруповання сил НГУ можливо необхідно буде включити групу супроводження. Особовий склад групи супроводження може самостійно або разом із представниками поліції виконувати наступні завдання:

- супроводження осіб, які виявили бажання покинути територію карантинної зони та пройшли обсервацію, з обсерваторів до місць (пунктів) посадки в транспортні засоби, в тому числі і в залізничний транспорт;

- охорона місць (пунктів) посадки зазначених осіб в транспортні засоби;

- супроводження транспортних засобів, колон, в тому числі й піших, з визначеною категорією осіб до кордону карантинної зони;

- супроводження транспортних засобів та колон із вантажем питної води, продуктів харчування і предметів першої необхідності від кордону карантинної зони до місць їх зберігання та з місць зберігання до пунктів їх видачі.

Для забезпечення громадського порядку в карантинній зоні може створюватись група охорони громадського порядку. На неї може покладатись виконання наступних завдань:

- участь у підтриманні (відновленні) громадського порядку в населених пунктах, що розташовані в карантинній зоні;

- охорона громадського порядку в місцях вилучення і знищення заражених товарів, туш тварин, які загинули в наслідок хвороби або були вбиті;

- охорона громадського порядку біля пунктів видачі продуктів харчування та питної води;

- надання допомоги Національній поліції у відновленні правопорядку в разі порушення з боку громадян заборони на проведення публічних заходів, а також функціонування ринків, ярмарків та майданчиків для торгівлі;

- участь у забезпеченні безпеки дорожнього руху в карантинній зоні.

Крім того, як свідчить міжнародна практика, в окремих випадках органами державної влади може бути введена заборона (обмеження) на полювання та рибальство [25]. За необхідністю, особовий склад групи охорони громадського порядку може надавати допомогу представникам Державних агентств лісових ресурсів та рибного господарства України в здійсненні контролю за дотриманням громадянами зазначених заборон (обмежень).

Не можна виключати того, що МБНС може набути транскордонного масштабу чи виникне на території іншої держави, яка межує з Україною, а саме в районах, прилеглих до державного кордону нашої держави. З метою недопущення поширення інфекційних хвороб передбачено проведення ряду медико-санітарних заходів на державному кордоні [26]. За для посилення санітарної охорони території України, недопущення в'їзду та ввозу на територію держави інфікованих осіб, заражених тварин, транспортних засобів і вантажів, посилення протидії контрабанді товарів у пунктах пропуску через державний кордон та поза їх межами до складу угруповання може входити група посилення охорони державного кордону. Зазначена група може виконувати завдання разом із представниками Державної прикордонної служби, Міністерства охорони здоров'я, Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів тощо. На особовий склад групи посилення охорони державного кордону можуть бути покладені наступні завдання:

- участь в охороні державного кордону;

- забезпечення безпеки представників санітарно-карантинних підрозділів під час проведення ними медико-санітарного огляду осіб, які перетинають державний кордон, і транспортних засобів, вантажів та товарів, що ввозяться на територію України чи вивозяться з неї;

- охорона місць тимчасового тримання осіб, стосовно яких під час перетинання ними державного кордону працівниками санітарно-карантинного підрозділу було прийнято рішення щодо ізоляції в наслідок хвороби чи підозри на хворобу;

- супроводження зазначених осіб у разі їх госпіталізації з місць тимчасового тримання до закладів охорони здоров'я;

- охорона транспортних засобів, яким не надана вільна практика в наслідок відмови власників цих транспортних засобів або уповноважених ними

осіб від застосування стосовно зазначених транспортних засобів протиепідемічних заходів;

– охорона місць (майданчиків) тимчасового зберігання заражених транспортних засобів, контейнерів, вантажів та товарів чи стосовно яких є підозра на зараження.

В залежності від кількості особового складу, який бере участь у ліквідації МБНС, обсягу та складності завдань, що виконуються, до складу угруповання може входити лікар або фельдшер, мобільна медична бригада або група медичного забезпечення у складі декількох мобільних медичних бригад та санітарно-протиепідемічної групи, завданнями яких є [18]:

– медичне забезпечення особового складу на догоспітальному етапі;

– ведення медичної розвідки в районі виконання завдань;

– організація взаємодії з державними або комунальними закладами охорони здоров'я для надання особовому складу за потреби спеціалізованої і високоспеціалізованої медичної допомоги;

– надання медичної допомоги особовому складу у пунктах тимчасової дислокації підрозділів та в місцях виконання завдань, а також постраждалому населенню в карантинній зоні;

– організація і проведення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів, зокрема з медичного контролю за станом здоров'я військовослужбовців, санітарного нагляду за умовами розміщення, харчування, водопостачання особового складу;

– проведення санітарно-роз'яснювальної роботи серед особового складу і місцевого населення та ін.

Для забезпечення біологічної безпеки особового складу, у разі необхідності, до складу угруповання сил може бути включена група біологічного захисту, завданнями якої можуть бути:

– проведення дезінфекції та деконтамінації особового складу, службових тварин, військової техніки та вантажів, об'єктів в пунктах постійної та тимчасової дислокації підрозділів та військових частин;

– проведення дератизації та дезінфекції на військовій техніці та вантажах, об'єктах в пунктах дислокації сил угруповання;

– ведення біологічної розвідки;

– надання допомоги компетентним органам в проведенні дезінфекції та деконтамінації об'єктів в карантинній зоні.

Для вирішення раптово виникаючих завдань під час несення служби в карантинній зоні можливо необхідно передбачити створення у складі угруповання НГУ резерву.

Висновки

1. З набуттям інтеграційними та міграційними процесами загальносвітового масштабу, інфекцій-

ними хворобами людей і тварин транскордонного характеру поширення, підвищується актуальність питання реагування на виникнення МБНС.

2. Наша держава є повноправним членом світового співтовариства і приймає безпосередню участь у міжнародних інтеграційних та глобалізаційних процесах в різних сферах діяльності. Це дещо підвищує ризик виникнення на її території МБНС.

3. Як свідчить історія, найбільшу небезпеку населенню та економіці держави серед всіх МБНС несуть саме епідемії та пандемії, в тому числі викликані зоонозами, а також епізоотії і панзоотії.

4. З метою недопущення виникнення МБНС, а у разі їх виникнення – ліквідації наслідків, чинним законодавством України передбачено здійснення ряду протиепідемічних і протиепізоотичних заходів. Для здійснення зазначених заходів задіюються різнофункціональні державні органи, а в окремих випадках можуть залучатися суб'єкти сектору безпеки та оборони держави, зокрема і правоохоронні органи.

5. У разі виникнення особливо тяжких МБНС, які призвели чи можуть призвести до людських втрат, або створюють загрозу життю і здоров'ю населення, для відвернення загрози в Україні чи в окремих її місцевостях може тимчасово вводитися особливий правовий режим – надзвичайний стан. Досвід показує, що для здійснення заходів правового режиму надзвичайного стану, якщо дії суб'єктів реагування на виникнення НС набувають оперативного масштабу, може виникнути необхідність у створенні протягом короткого періоду часу угруповань сил різних відомств.

6. З огляду на специфіку покладених функцій, структуру, чисельність, оснащення, практичну діяльність військ, наявність досвіду дій в умовах виникнення МБНС, на теперішній час серед всіх правоохоронних органів держави саме Національна гвардія України має самий вищий ступінь готовності до створення у обмежені терміни необхідного угруповання сил та виконання поставлених завдань, в тому числі у відриві від пунктів постійної дислокації.

7. До складу угруповання сил НГУ при участі у реагуванні на виникнення епідемії та епізоотії можуть входити наступні групи: військова оперативна група, групи блокування, охорони, супроводження, охорони громадського порядку, посилення охорони державного кордону, медичного забезпечення, біологічного захисту та резерв. В статті визначені конкретні завдання, що можуть покладатися на кожен з перелічених груп.

8. Одними з подальших напрямків дослідження можуть бути визначення раціональних способів виконання завдань та розроблення методики розрахунку чисельності угруповання сил НГУ при участі у реагуванні на виникнення епідемії та епізоотії.

Список літератури

1. ДК 019:2010. Національний класифікатор України. Класифікатор надзвичайних ситуацій. Чинний від 01.01.2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ST001982.html (дата звернення: 25.01.2018).
2. Taubenberger J.K. 1918 Influenza: the Mother of All Pandemics / J.K. Taubenberger, D.M. Morens // *Emerging Infectious Diseases*. – 2016. – Vol. 12, № 1. – P. 15-22. DOI: 10.3201/eid1201.050979.
3. Past pandemics. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.euro.who.int/en/health-topics/communicable-diseases/influenza/pandemic-influenza/past-pandemics> (дата звернення: 25.01.2018).
4. Макаров В.В. Список МЭБ и трансграничные инфекции животных: монография / В.В. Макаров, В.А. Грубый, К.Н. Груздев, О.И. Сухарев. – Владимир: Издательство «ВИТ-принт», 2012. – 162 с.
5. Державна служба України з надзвичайних ситуацій Довідка про основні надзвичайні ситуації техногенного, природного та іншого характеру на території України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.dns.gov.ua/ua/Dovidka-za-kvartal/> (дата звернення: 25.01.2018).
6. Аналітичний огляд стану техногенної та природної безпеки в Україні за 2016 рік: аналітична доповідь. – К.: УкрНДІЦЗ ДСНС України, 2017. – С. 216.
7. Про основи національної безпеки України: Закон від 19 червня 2003 року № 964-IV // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/964-15> (дата звернення: 25.01.2018).
8. Про Національну гвардію України: Закон від 13 березня 2014 року № 876-VII // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/876-18> (дата звернення: 26.01.2018).
9. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України»: Указ від 14 березня 2016 року № 92/2016 // База даних «Законодавство України», [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/92/2016> (дата звернення: 26.01.2018).
10. Про введення надзвичайного стану в населених пунктах Автономної Республіки Крим: Указ від 3 грудня 2005 року № 1692/2005 // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1692/2005> (дата звернення: 26.01.2018).
11. Зареєстровано чотири спалахи захворювання на африканську чуму свиней. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/249226886> (дата звернення: 26.01.2018).
12. Військовослужбовці Національної гвардії України сприяють ліквідації наслідків екологічної катастрофи на півдні Запорізької області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://ngu.gov.ua/ua/news/viyskovosluzhbovciv-nacionalnoyi-gvardiyi-ukrayiny-spruyayut-likvidaciyi-naslidkiv-ekologichnoyi> (дата звернення: 27.01.2018).
13. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон від 16 березня 2000 року № 1550-III // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1550-14> (дата звернення: 27.01.2018).
14. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон від 6 квітня 2000 року № 1645-III // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1645-14/page> (дата звернення: 27.01.2018).
15. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон від 24 лютого 1994 року № 4004-XII // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4004-12/page> (дата звернення: 27.01.2018).
16. Про ветеринарну медицину: Закон від 25 червня 1992 року № 2498-XII // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2498-12/page> (дата звернення: 28.01.2018).
17. Кодекс цивільного захисту України: Закон від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (дата звернення: 28.01.2018).
18. Про затвердження Порядку медичного забезпечення поліцейських та військовослужбовців Національної гвардії України при виконанні оперативних завдань під час подолання наслідків надзвичайних ситуацій, припинення групового порушення громадської безпеки і порядку чи масових заворушень: Наказ від 07.11.2017 №910 // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1447-17> (дата звернення: 28.01.2018).
19. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту: Постанова від 09.01.2014 №11 // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF> (дата звернення: 28.01.2018).
20. Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації: Наказ від 26.12.2014 №1406 // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0047-15> (дата звернення: 29.01.2018).
21. International health regulations (2005)-3rd edition. – Geneva: World Health Organization, 2016. – 74 p.
22. Про Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон від 19 листопада 1992 року № 2801-XII // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/page> (дата звернення: 29.01.2018).
23. Большая Советская Энциклопедия: второе издание в 51 томе / главный редактор Б.А. Введенский; Государственное научное издательство «Большая Советская Энциклопедия». – М.: Полиграфический комбинат имени В.М. Молодова, 1954. Том 30. – С. 393.

24. Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення: Закон від 10 січня 2002 року № 2918-III // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2918-14/page> (дата звернення: 29.01.2018).

25. Усиление подготовленности и укрепление способности к ответным действиям в случае высокопатогенного птичьего гриппа (и других зоонозных заболеваний появляющихся заново или повторно) в странах Восточной Европы и Центральной Азии // Международное межсекторальное и междисциплинарное совещание: Взаимодействие диких и домашних животных. – Стамбул, 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.fao.org/3/a-ak695g.pdf> (дата звернення: 29.01.2018).

26. Про затвердження Правил санітарної охорони території України: Постанова від 22.08.2011 №893 // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/893-2011-%D0%BF> (дата звернення: 29.01.2018).

References

1. DK 019:2010 (2011), “*Natsionalnyi klasyfikator Ukrainy. Klasyfikator nadzvychainykh sytuatsii*” [The National Classifier of Ukraine. Emergency situations classifier], Chynnyi vid 01.01.2011, www.search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/ST001982.html (accessed 25 January 2018).
2. Taubenberger, J.K. and Morens, D.M. (2016), Influenza: the Mother of All Pandemics, *Emerging Infectious Diseases*, Vol. 12, No. 1, pp. 15-22. <https://doi.org/10.3201/eid1201.050979>.
3. *Past pandemics*, www.euro.who.int/en/health-topics/communicable-diseases/influenza/pandemic-influenza/past-pandemics (accessed 25 January 2018).
4. Makarov, V.V., Grubyiy, V.A., Gruzdev, K.N. and Suharev, O.I. (2012), “*Spisok MEB i transgranichnyie infektsii zhivotnyih: monografiya*” [The list of OIE and transboundary animal infections], VIT-print, Vladimir, 162 p.
5. The State Emergency Service of Ukraine (2018), “*Dovidka pro osnovni nadzvychaini sytuatsii tekhnohenoho, pryrodnoho ta inshoho kharakteru na terytorii Ukrainy*” [Reference about major emergency situations of anthropogenic, natural and other character on the Ukraine’s territory], www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-kvartal/, (accessed 25 January 2018).
6. (2017), “*Analitichnyi ohliad stanu tekhnohennoi ta pryrodnoi bezpeky v Ukraini za 2016 rik*” [The analytical review of the state of anthropogenic and natural safety in Ukraine at 2016], UkrNDITsZ DSNS Ukraine, Kyiv, pp. 216.
7. Law of Ukraine (2003), “*Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy*” [About the foundations of the National Security of Ukraine], No. 964-IV, www.zakon5.rada.gov.ua/laws/show/964-15, (accessed 25 January 2018).
8. Law of Ukraine (2014), “*Pro Natsionalnu hvardiiu Ukrainy*” [About the National Guard of Ukraine], No. 876-VII, www.zakon0.rada.gov.ua/laws/show/876-18, (accessed 26 January 2018).
9. Law of the President of Ukraine (2016), “*Pro Kontsepsiuiu rozvytku sektoru bezpeky i oborony Ukrainy*” [About the conception of development the security and defense sector of Ukraine], No. 92/2016, www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/92/2016, (accessed 26 January 2018).
10. Law of the President of Ukraine (2005), “*Pro vvedennia nadzvychainoho stanu v naselenykh punktakh Avtonomnoi Respubliky Krym*” [About the introduction of a state of emergency in the settlements of the Autonomous Republic of Crimea], No. 1692/2005, www.zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1692/2005, (accessed 26 January 2018).
11. “*Zareiestrovano chotyry spalakhy zakhvoriuvannia na afrykansku chumu syneii*” [Four outbreaks of African swine fever have been reported], www.kmu.gov.ua/ua/news/249226886, (accessed 26 January 2018).
12. “*Viiskovosluzhbovtsi Natsionalnoi hvardii Ukrainy spryiaiat likvidatsii naslidkiv ekolohichnoi katastrofy na pivdni Zaporizkoi oblasti*” [The military men of the National Guard of Ukraine contribute to the elimination of the consequences of an ecological catastrophe in the south of Zaporizhzhya region], www.ngu.gov.ua/ua/news/viiskovosluzhbovtci-natsionalnoyi-gvardiyi-ukrayiny-spryyayut-likvidatsiyi-naslidkiv-ekologichnoyi, (accessed 27 January 2018).
13. Law of Ukraine (2000), “*Pro pravovyi rezhym nadzvychainoho stanu*” [About the legal state of emergency], No. 1550-III, www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1550-14, (accessed 27 January 2018).
14. Law of Ukraine (2000), “*Pro zakhyst naselennia vid infektsiinykh khvorob*” [About protection of the population from infectious diseases], No. 1645-III, www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1645-14/page, (accessed 27 January 2018).
15. Law of Ukraine (1994), “*Pro zabezpechennia sanitarnoho ta epidemichnoho blahopoluchchia naselennia*” [About ensuring of the sanitary and epidemic well-being of the population], No. 4004-XII, www.zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4004-12/page, (accessed 27 January 2018).
16. Law of Ukraine (1992), “*Pro veterynarnu medytsynu*” [About the veterinary medicine], No. 2498-XII, www.zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2498-12/page, (accessed 28 January 2018).
17. Law of Ukraine (2012), “*Kodeks tsyvilnoho zakhystu Ukrainy*” [The Code of the civil protection of Ukraine], No. 5403-VI, www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5403-17, (accessed 28 January 2018).
18. Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2017), “*Pro zatverdzhennia Poriadku medychnoho zabezpechennia politseiskyykh ta viiskovosluzhbovtiv Natsionalnoi hvardii Ukrainy pry vykonanni operatyvno-sluzhbovykh zavdan pid chas podolannia naslidkiv nadzvychainykh sytuatsii, prypynennia hrupovoho porushennia hromadskoi bezpeky i poriadku chy masovykh zavorushen*” [About approval of the Procedure of the medical provision of policemen and military men of the National Guard of Ukraine in carrying out operational and service missions in during the elimination of consequences of emergency situations, stopping group violations of the public safety and order or the mass unrest], No. 910, www.zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1447-17, (accessed 28 January 2018).
19. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), “*Pro zatverdzhennia Polozhennia pro yedynu derzhavnu systemu tsyvilnoho zakhystu*” [About approval of the Regulation on the unified state civil protection system], No. 11, www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF, (accessed 28 January 2018).
20. Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2014), “*Pro zatverdzhennia Polozhennia pro shtab z likvidatsii naslidkiv nadzvychainoi sytuatsii ta Vydiv operatyvno-tekhnichnoi i zvitnoi dokumentatsii shtabu z likvidatsii naslidkiv nadzvychainoi sytuatsii*” [About approval of the Regulations on the headquarters of the elimination of consequences of the emergency situation and Types of operational and technical and reporting documents of the headquarters of the elimination of consequences of the emergency situation], No. 1406, www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0047-15, (accessed 29 January 2018).

21. (2016), *International health regulations*, World Health Organization, Geneva, 74 p.
22. Law of Ukraine (1992), “*Pro Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorovia*” [About the Fundamentals of the Ukraine’s legislation on health care], No. 2801-XII, www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/page, (accessed 29 January 2018).
23. (1954), “*Bolshaya Sovetskaya Entsiklopediya*” [Great Soviet Encyclopedia], Vol. 30, Polygraphic combine named by V.M. Molotov, Moscow, pp. 393.
24. Law of Ukraine (2002), “*Pro pytnu vodu, pytne vodopostachannia ta vodovidvedennia*” [About drinking water, drinking water supply and drainage], No. 2918-III, www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2918-14/page, (accessed 29 January 2018).
25. (2009), “*Usilenie podgotovlennosti i ukreplenie sposobnosti k otvetnyim deystviyam v sluchae vyisokopatogennogo ptichego grippa (i drugih zoonoznyih zabolevaniy poyavlyayuschihysya zanovo ili povtorno) v stranah Vostochnoy Evropy i Tsentralnoy Azii*” [Strengthening preparedness and reinforcing the ability to respond in the case of highly pathogenic avian influenza (and other zoonotic diseases that occur again or repeatedly) in countries of Eastern Europe and Central Asia], *International intersectional and interdisciplinary meeting: Interaction of wild and domestic animals*, 29 June -1 July, 2009, Istanbul, www.fao.org/3/a-ak695r.pdf, (accessed 29 January 2018).
26. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (2011), “*Pro zatverdzhennia Pravyl sanitarnoi okhorony terytorii Ukrainy*” [About approval of Rules of the sanitary protection of the Ukraine’s territory], No. 893, www.zakon5.rada.gov.ua/laws/show/893-2011-%D0%BF, (accessed 29 January 2018).

Надійшла до редакції 22.02.2018

Схвалена до друку 17.04.2018

Відомості про автора:

Євсєєв Вадим Олександрович

кандидат військових наук
заступник начальника кафедри Національної академії
Національної гвардії України,
Харків, України
<https://orcid.org/0000-0002-0164-2991>
e-mail: evseev_vo@nangu.edu.ua

Information about the author:

Vadym Yevsieiev

Candidate of Military Sciences
Deputy Chief of the Department of the National Academy
of the National Guard of Ukraine,
Kharkiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-0164-2991>
e-mail: evseev_vo@nangu.edu.ua

ОБОСНОВАНИЕ ЗАДАЧ И СОСТАВА ГРУППИРОВКИ СИЛ НАЦИОНАЛЬНОЙ ГВАРДИИ УКРАИНЫ ПРИ УЧАСТИИ В РЕАГИРОВАНИИ НА ВОЗНИКНОВЕНИЕ ЭПИДЕМИЙ И ЭПИЗООТИЙ

В.А. Евсеев

В статье представлены данные о социально-экономических последствиях некоторых пандемий и эпизоотий, имевших место в новейшей истории. Проведен анализ последствий возникновения отдельных медико-биологических чрезвычайных ситуаций на территории Украины, действующих нормативно-правовых актов, научной и специальной литературы и отображены основные определения в сфере реагирования на возникновение медико-биологических чрезвычайных ситуаций. Обоснованы задачи, которые могут возлагаться на группировку сил Национальной гвардии Украины при участии в реагировании на возникновение эпидемий и эпизоотий. Определен состав группировки сил Национальной гвардии Украины, которая может выполнять задачи в указанных условиях. Полученные результаты могут использоваться органами военного управления Национальной гвардии Украины при планировании действий по участию в реагировании на возникновение эпидемий и эпизоотий.

Ключевые слова: *медико-биологическая чрезвычайная ситуация, эпидемия, пандемия, эпизоотия, панзоотия, карантин, обсервация, карантинная зона, Национальная гвардия Украины, группировка сил, задачи группировки, состав группировки.*

SUBSTANTIATION OF THE MISSIONS AND STRUCTURE OF THE FORCES FORMATION OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE DURING PARTICIPATION IN THE REACTING TO THE ARISING OF EPIDEMICS AND EPIZOOTICS

V. Yevsieiev

The article presents data on the socio-economic consequences of some pandemics and epizootics that have occurred in recent history. The analysis of the consequences of the emergence of individual medical and biological emergencies on the territory of Ukraine, the current regulatory and legal acts, scientific and specialized literature and shows the main definitions in the field of responding to the emergence of medical and biological emergency situations. The tasks that can be assigned to the formation of the National Guard of Ukraine forces with the participation in responding to the emergence of epidemics and epizootics are justified. The composition of the formation of the National Guard of Ukraine forces which can perform tasks under the specified conditions is determined. The obtained results can be used by the military management bodies of the National Guard of Ukraine when planning actions to participate in the response to the emergence of epidemics and epizootics.

Keywords: *the biomedical emergency situation, the epidemic, the pandemic, the epizootic, the panzootic, the quarantine, the observation, the quarantine zone, the National Guard of Ukraine, the forces formation, missions of the formation, the structure of the formation.*